

Regionernes Videncenter
for Miljø og Ressourcer

26. November
2024

ATV Jord og
Grundvand
Jubilæumsmøde

Hvordan skal jordforureningsloven ændres for, at regionerne i højere grad kan forfølge lovens formål?

Bente Villumsen og Christian Andersen
Regionernes Videncenter for Miljø og Ressourcer

Outline

Baggrund

Jordforureningslovens formål

Succeser

Udfordringer

Fremtidens jordforureningslov

Sammenfatning

1. Baggrund

Hvorfor diskuterer vi dette i dag:

- Jordforureningsloven har 25 års jubilæum – der er løbet meget vand under broen siden 2000
- Regionerne – og andre – oplever en række konkrete udfordringer
- Ny EU regulering – nyt direktiv om jord – SML – kan betyde, at jordforureningsloven alligevel skal ændres

Opgaver efter loven

Kortlægning

Påbud, tilsyn,
tilladelser

Offentlig indsats

Frivillig indsats

Jordflytning

1. Baggrund - 1999

Verden i 1999

- Vandrammedirektivet var på vej
- Amterne var myndighed
- Lov om beskyttelse af drikkevandsressourcer
- Ultimo 1999 var der registreret 4.940 lokaliteter efter affaldsdepotloven

Siden er der sket en del, bl.a.

- FNs verdensmål
- Klimaet
- Biodiversitet
- Cirkulær økonomi
- REACH – kemikaliedagsordenen

FN'S VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

2. Jordforureningslovens formål

- **§ 1.** Loven skal medvirke til at forebygge, fjerne eller begrænse jordforurening og forhindre eller forebygge skadelig virkning fra jordforurening på natur, miljø og menneskers sundhed.

Stk. 2. Med loven tilsigtes særligt at

- 1) beskytte drikkevandsressourcer,
- 2) forebygge sundhedsmæssige problemer ved anvendelsen af forurenede arealer,
- 3) tilvejebringe grundlag for en koordineret og målrettet offentlig indsats med henblik på at undgå skadelig virkning fra jordforurening,
- 4) forebygge yderligere forurening af miljøet i forbindelse med anvendelse og bortskaffelse af jord og
- 5) fastholde forureneren som den, der først og fremmest skal foretage de nødvendige foranstaltninger til at afværge følgerne af en jordforurening og genoprette den hidtidige tilstand.

2. Jordforureningslovens formål

- **§ 2.** Loven omfatter jord, der på grund af menneskelig påvirkning kan have skadelig virkning på natur, miljø og menneskers sundhed. Kapitel 4 b omfatter endvidere grundvandsforureninger, der ikke kan henføres til en jordforurening. Kapitel 3 omfatter ligeledes grundvandsforureninger, der ikke kan henføres til en jordforurening, hvis forureningen er omfattet af kapitel 4 b.

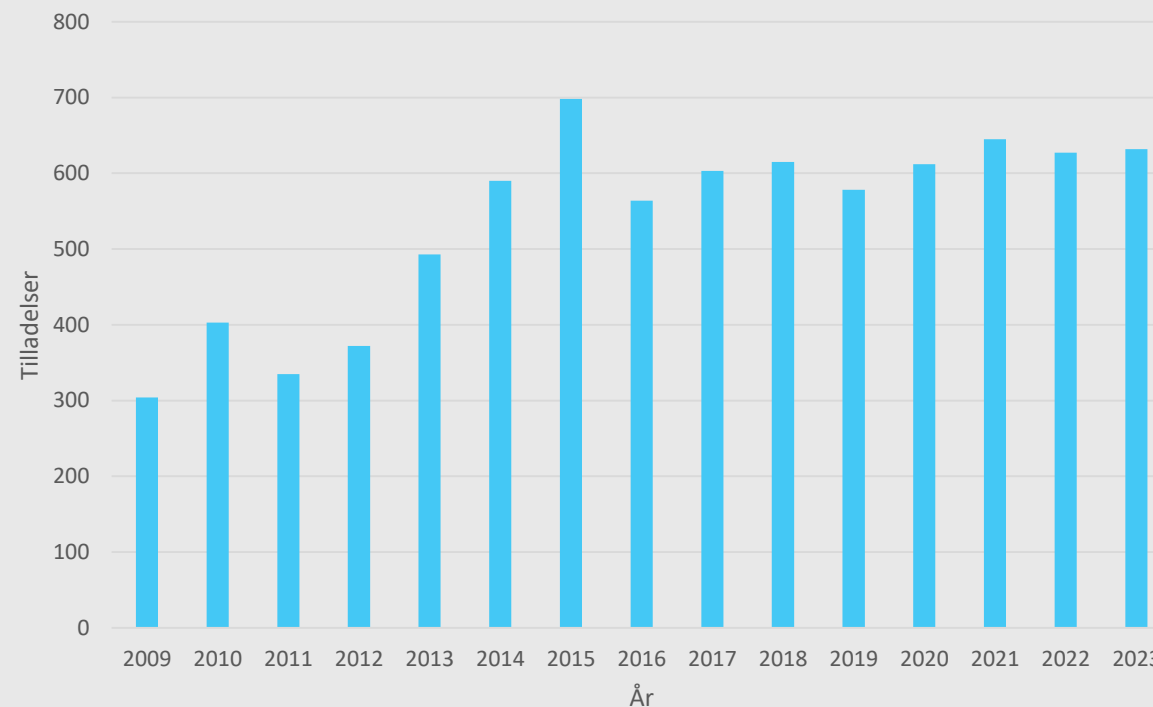
Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om, hvad der i denne lov forstås ved lettere forurenede jord.

Stk. 3. Loven omfatter ikke jord påvirket af jordbrugsmæssig spredning af slam, gødning og pesticider m.v.

3. Succeser

- Digitalisering
- Rapportering
- § 8
- Metodeudvikling
- Driftssikkerhed om den offentlige indsats

Tilladelser i forbindelse med byggeri og ændret anvendelse på kortlagte grunde

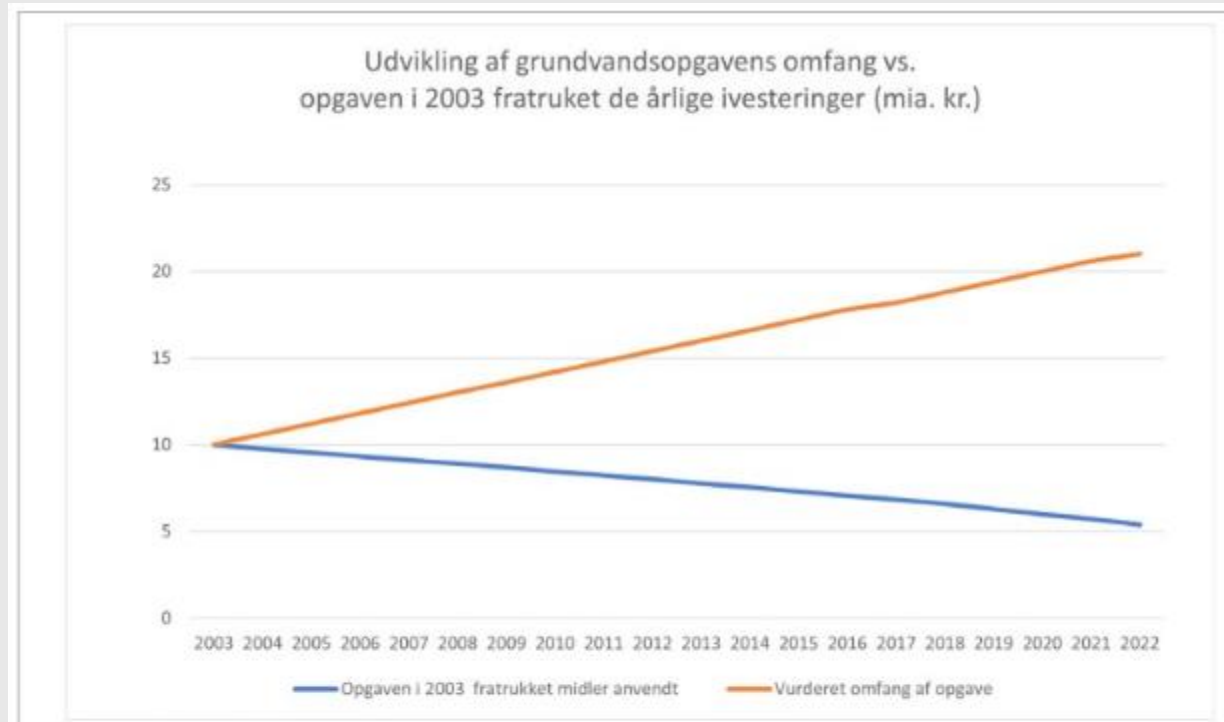

8.071 tilladelser givet fra 2009 til 2023

4. Udfordringer

Opgaven vokser – men hvorfor?

- Mere viden om industrier og aktiviteter
- Nye typer kilder - fladekilder og diffuse kilde
- Udvidet indsatsområde: Overfladevand, diffuse forureninger, 'punktlignende' fladekilder – fremover: sediment?, jord til bord?, husdyr?

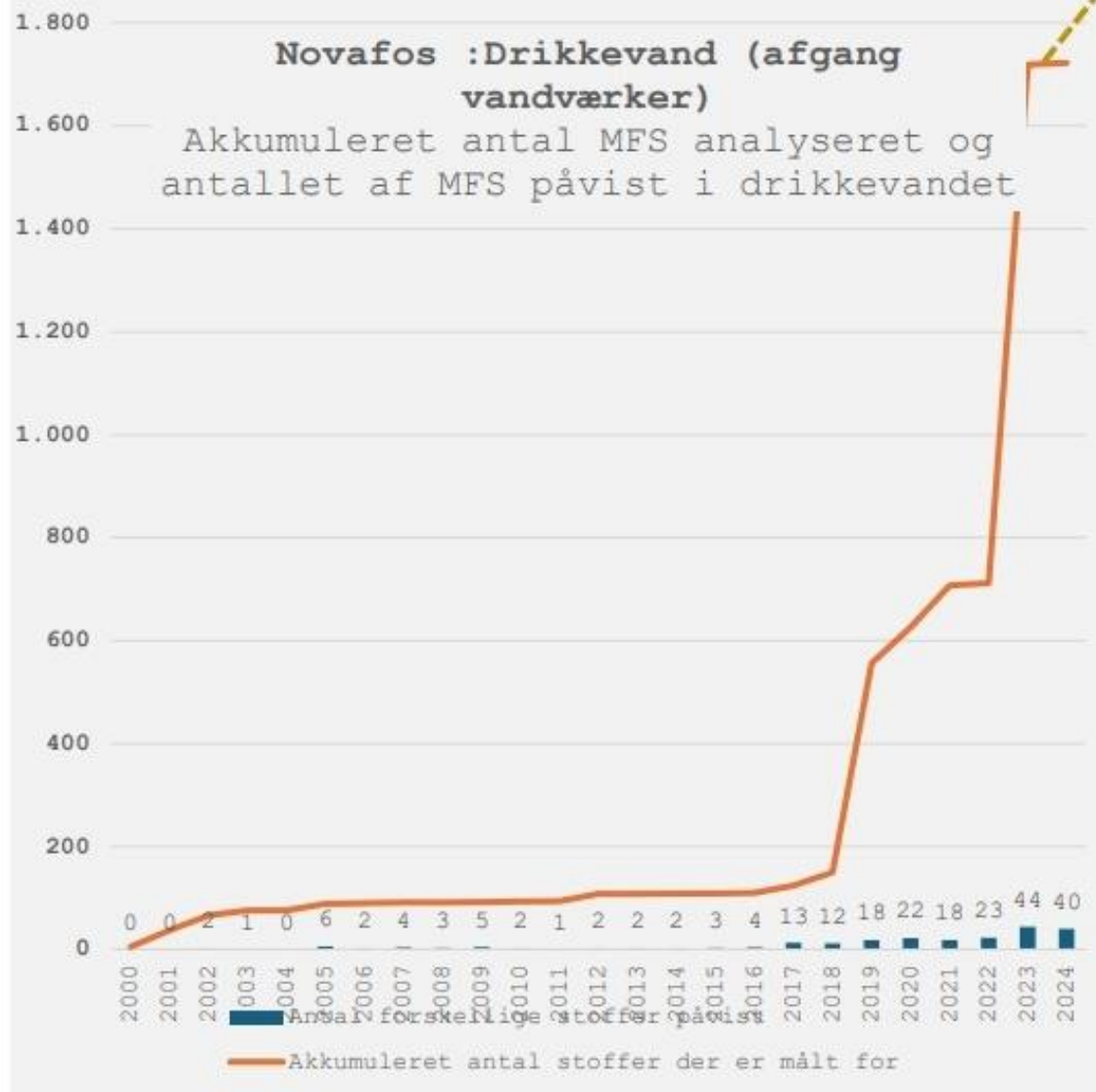
Figur 2. Udvikling i vurderingen af grundvandsopgavens omfang relativt til de midler, der er anvendt siden 2003. Beløbene er ikke pristalsreguleret. Den årlige investering i sikring af grundvandet er beregnet som 70 % af regionerne/ amternes årlige budget. Vurderingerne af opgavens samlede omfang er alene baseret på vurderinger fra 2003, 2017 og 2022.

4. Udfordringer

Opgaven vokser – men hvorfor?

- Flere analyser
- Flere grænseværdier
-Men mest af alt: Begrænset grundejeransvar...

Graf fra Bo Lindhardt, NOVAFOS, Indlæg for InSa Drikkevand,
på ATV møde om grænseværdier 5. september 2024

MFS omfatter følgende stoffergrupper som defineret i Jupiter databasen: Organisk mikroforurening, Pesticider, nedbrydningsprodukter og beslægtede stoffer, Halogenerede alifatiske kulbrinter + nedbrydningsprodukter, samt Perfluorerede stoffer .
I 2023 og 2024 indeholder data desuden stoffer påvist ved NTA på level 1 samt stoffer i standardopløsningen

5. Fremtidens jordforureningslov

Jordforureningsloven skal fremover:

Bidrage til en bæredygtig og klimarigtig udvikling

Medvirke til en sammenhængende
drikkevandsbeskyttelse

Fremme den cirkulære økonomi

Styrke forureneren betaler princippet

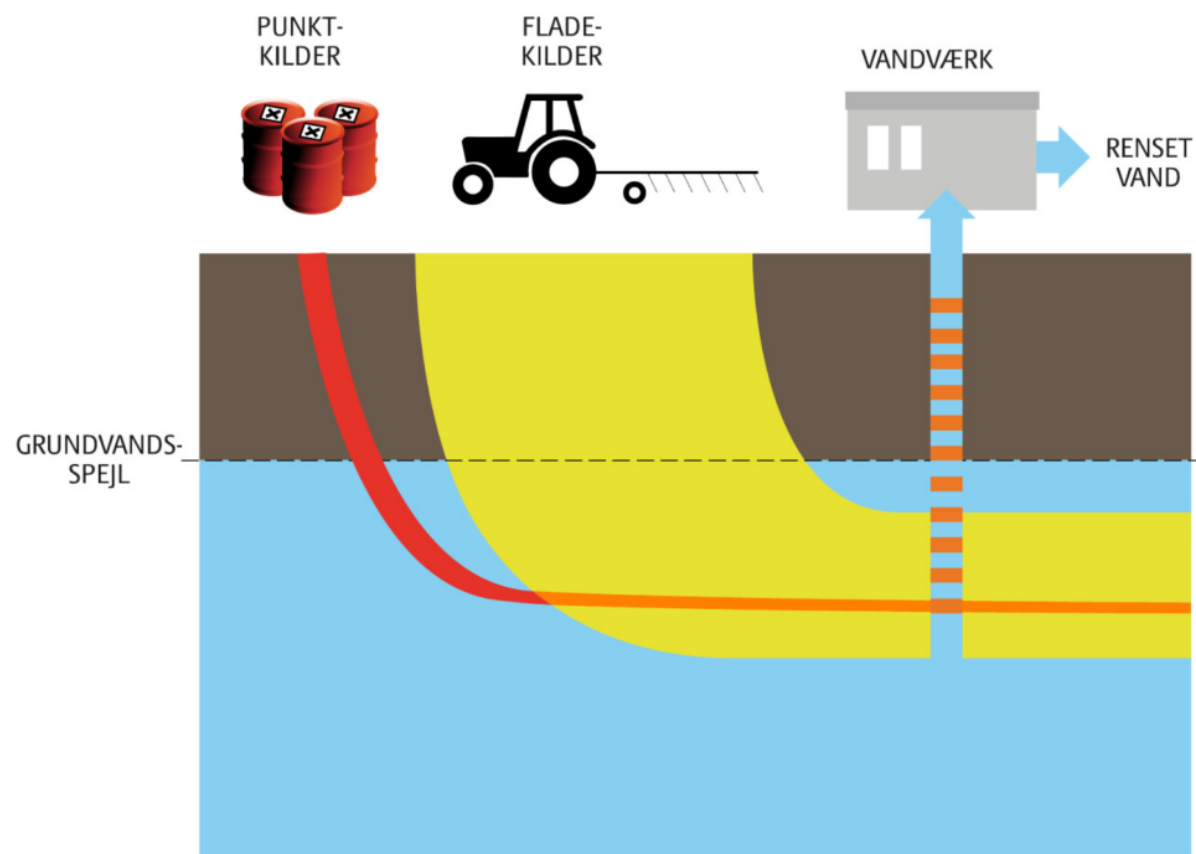
En bæredygtig indsats

- Vi må ikke skabe problemer, der er større end dem vi løser – og helst vil vi gerne løse flere problemer på samme tid
- Prioritering og afvejning af indsatsen men nu ud fra flere bundlinjer - Nye risikovurderingsmodeller
- Succes med digitalisering – også vejen til at løse et mere komplekst udfordringsbillede
- Procedure for håndtering af nye stoffer ukendte stoffer og stoffer uden grænseværdier

En samlet indsats for drikkevandsbeskyttelse

- Vandressourceplan
- Samme plankadence og samme planlægningsgeografi
- Sammenhængende indsats og prioritering
- Kortlægning af forurenede grundvandsfaner og diffuse forureninger

Rent grundvand får vi kun, når vi både renser punktkilderne op og forebygger nye forureninger

Kilde: Regionernes Videncenter for Miljø og Ressourcer

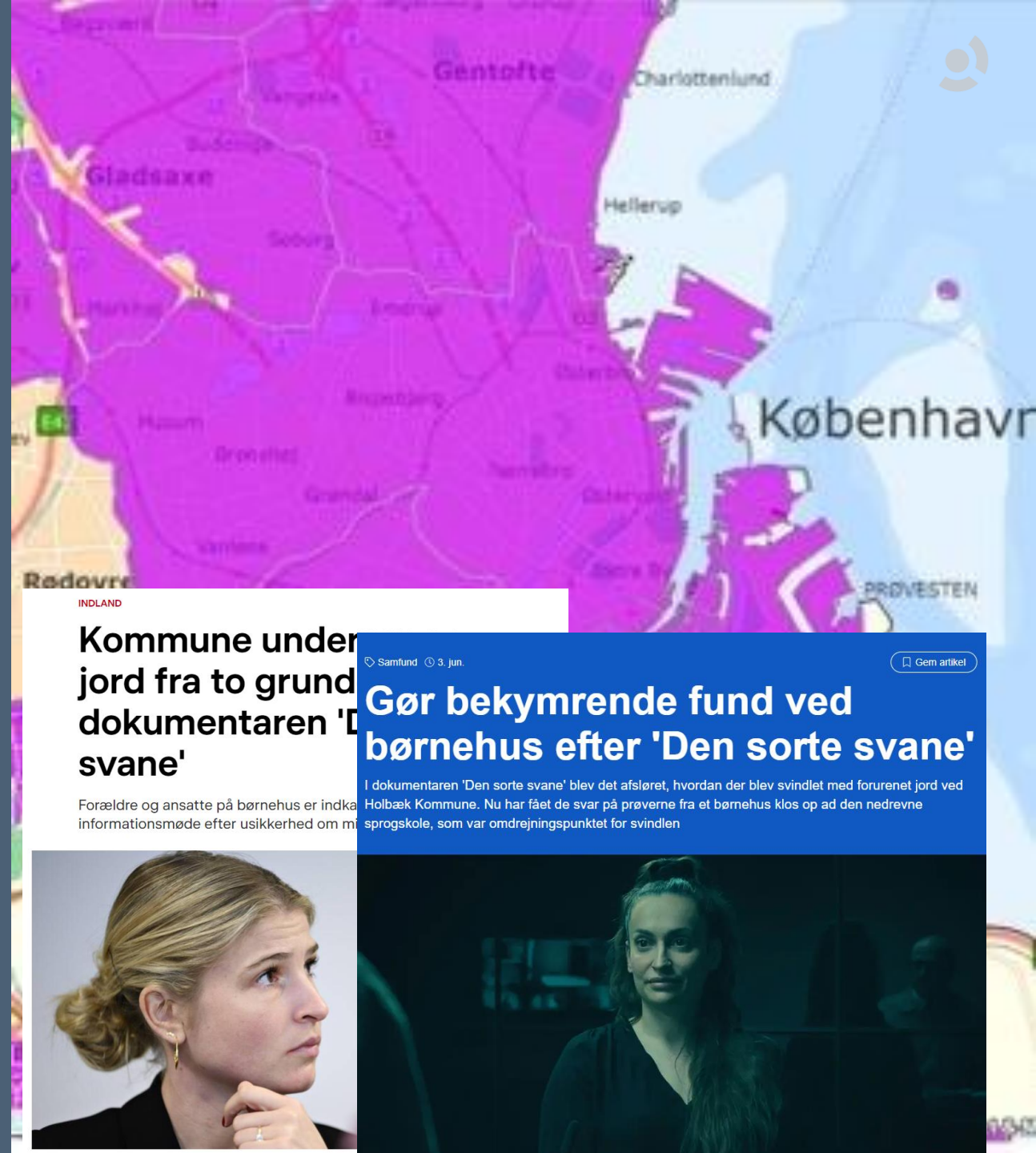
Vores Drikkevand er truet –

[Danske Regioners anbefalinger til en samlet beskyttelse af vores drikkevand her.](#)

Loven skal fremme cirkulær økonomi og genanvendelse

- Øget behov for råstoffer
- Arealanvendelsesspecifikke grænseværdier
- Behov for baggrundsværdier
- Undtagelsen for landbruget
- Jordflytning i et landsdækkende system – jordplan DK
- Bedre tilsyn og kontrol
- § 8 – en stor succes

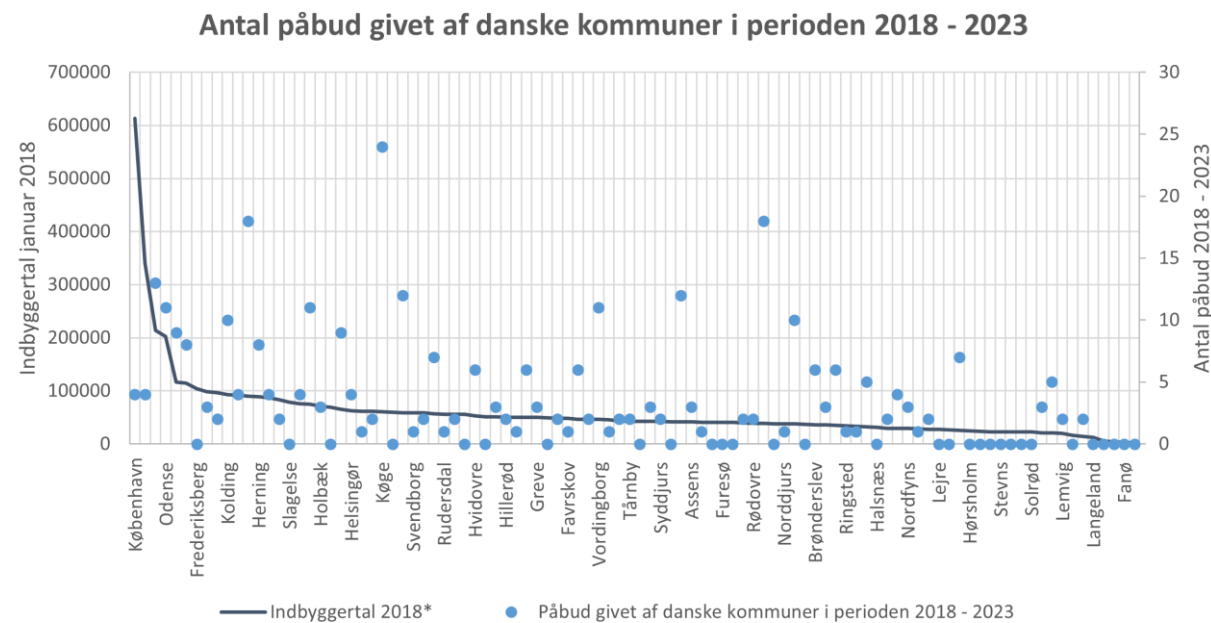

Forureneren betaler (nogle gange)-princippet

- Bliver der givet de påbud, der kan?
- Risiko for tab af viden mellem tre myndigheder
- Miljøministeriets udvalgsarbejde om miljøansvar
- Intet objektivt grundejeransvar i DK (fordel eller ulempe?)

OBS Tal fra DMA med stor usikkerhed

Data trukket fra den digital miljøadministration <https://dma.mst.dk/>

I 2018-2022 har

- 13 kommuner givet over halvdelen af samtlige 303 kommunale påbud
- 81 kommuner givet mindre end ét påbud om året
- 30 kommuner slet ikke givet nogen påbud
- Miljøstyrelsen givet 48 påbud

6. Jordforureningsloven trænger til en opdatering

- Jordforurening kan ikke ses isoleret – bæredygtighed skal have en rolle
- Drikkevandsbeskyttelsen skal hænge bedre sammen
- Diffus forurening kræver en ny tilgang, og undtagelsen for landbrug tages op til revision
- Afvejning mellem hensynet til ressourcer og miljø
- Flere forurenere skal betale

Regionernes Videncenter
for Miljø og Ressourcer

Tak for opmærksomheden - og god arbejdslyst!